

דבר העורך

יניב ביטון



ד"ר יניב ביטון

ראש תחום מתמטיקה במרכז לטכנולוגיה חינוכית (מט"ח), תל-אביב.
בוגר הטכניון במחלקה לחינוך, מדע וטכנולוגיה.
מרצה לחינוך מתמטי בשאנן - המכללה האקדמית הדתית לחינוך, קריית שמואל, חיפה.
עוסק בהערכה ומדידה בחינוך מתמטי.

אני שמח ונרגש להגיש לכם את הגיליון השמיני של כתב העת "מחקר ועיון בחינוך מתמטי".

את דבר העורך של הגיליון הנוכחי אני מעוניין לפתוח בתודה והערכה לפרופ' יחיאל פריש, נשיא מכללת "שאנן" – המכללה האקדמית הדתית לחינוך, על תמיכתו המקצועית והנדיבה בכתב העת "עיון ומחקר בחינוך מתמטי". לאחר עשר שנות כהונה כנשיא המכללה פורש פרופ' פריש מתפקידו. זו ההזדמנות של כל קהילת החינוך המתמטי להכיר לו תודה על כך.

אני רוצה לאחל לפרופ' יחיאל פריש בריאות איתנה והצלחה רבה בכל אשר יפנה. יהי רצון שעבודתו והישגיו יימשכו גם לאחר פרישתו.

ברצוני להודות לנשיא החדש, פרופ' אבי לוי, על תמיכתו בהוצאת כתב העת ואני מאחל לו הצלחה בתפקידו החדש.

בגיליון השמיני יש מבחר עשיר של מדורים ומאמרים מחקרניים:

את כתב העת פותח מדור החדשות המתמטיות שבו נצה מובשוביץ-הדר מחדשת לנו על בעיית הסוף הטוב, על ההתקדמות בהערת התאומים ועל כך שלפעמים השערה נשאר בלי הוכחה לאורך זמן רב לא מפני שהיא קשה להוכחה, אלא מפני ש... – מוזמנים לקרוא את מאמרה.

במדור "ראיונות עם דמויות מפתח בחינוך המתמטי" קרני שיר נפגשת עם טומי דרייפוס גם כדי לברך על זכייתו במדליית Felix Klein לשנת 2019 ובעיקר ללמוד על המעבר מהתחום של פיזיקה מתמטית לחינוך מתמטי ותרומתו לתחום. לקראת סיום הריאיון טומי משתף אותנו בכיווני התפתחות עתידיים בתחום המחקר בחינוך מתמטי.

אבי פולג משתף אותנו בחוויות מהסמינר המתקשב השבועי (בגרסה הישראלית) של Julia Robinson Mathematics JRMF (Festival) – ארגון היוזם, תומך ומקיים מאז 2007 אירועים מתמטיים לילדים ולבני נוער ברחבי העולם, הכוללים פיצוח משימות חקר מתמטיות. עם היכנס העולם לעידן הקורונה, החל הארגון לפעול גם באמצעות מפגשים מתוקשבים.

במדור המלצה על ספר, בת-שבע אילני ואנטולי שטרקמן ממליצים לנו על ספרו של עופר ליבה ז"ל "ממלכן הזהב לסדרת פיבונאצ'י". ספרו של עופר ליבה מומלץ לכל אוהבי המתמטיקה והמתעניינים בה, בהם מרצים מורים, סטודנטים ותלמידי תיכון המעוניינים לפתור משימות מאתגרות בנושא מרתק זה. זהו ספר שיענג את כל מי שיהיה מוכן לצלול לתוך פרקיו ולהשקיע את המאמץ הנדרש.

גם בגיליון זה לא חסכנו פינה חמה. משה סטופל, אבי סיגלר ועידן טל לוקחים אותנו למסע בעקבות בעיית הסנגוק. נבחרה בעיית סנגוק בעלת רקע היסטורי עם ניסוח מעניין ותוצאה מפתיעה. הבעיה מעוררת סקרנות ובעלת פוטנציאל חקירה בכיוונים שונים.

בגיליון זה יש שבעה מאמרים מחקריים:

במאמר הראשון סטלה גידלביץ' כותבת על הכוונה לשיפוט עצמי מטה-קוגניטיבי במהלך פתרון בעיות תובנה מספרית בקרב תלמידים צעירים בכיתה ד'.

במאמר השני רחל פילו ואיריס שרייבר כותבות על ידע וחוללות עצמית של מורים בנושא של כפל וחילוק מספרים טבעיים ואפס בכיתה של תלמידים לקויי למידה.

במאמר השלישי ענת קלמר ועינב קיסר מספרות לנו על שינויים בידע של סטודנטיות להוראת המתמטיקה במהלך יצירת קורס מוק בנושא יחס ופרופורציה.

במאמר הרביעי גלית שבתאי כותבת על ארבע מורות וחקר בהוראת המתמטיקה. היא חושפת במאמרה את הזיקה של נרטיב המורות כלומדות מתמטיקה לסיבה לבחירת הוראת המתמטיקה כמקצוע ולשיח הפדגוגי שלהן על הוראה חקירתית.

במאמר החמישי יחיאל תנעמי ואריאלה עילם כותבים על הקשר בין תפקודיים ניהוליים להישגים במתמטיקה בקרב תלמידי כיתה י"ב.

במאמר השישי העוסק בהבנות חלקיות ותפיסות שגויות בנושא של כפל וחילוק בשבר הפשוט, מדווחים לנו פירחה חמו, בת שבע אילני ומאיר בוזגלו, כיצד תלמידים בכיתה ו' מפרשים כפל וחילוק עם שברים פשוטים מתוך התמקדות באי הבנות הייחודיות למספרים רציונליים המבוטאים כשבר פשוט.

במאמר השביעי ליאורה נוטוב כותבת על הקשר בין עיסוק באומנות להבנה של אפס ואינסוף בקרב מתכשרים להוראת המתמטיקה.

ברצוני להודות לכל השותפים לתהליך ההוצאה לאור של הגיליון השמיני, בראש ובראשונה לצוות ההפקה והעריכה של כתב העת – תמי יהושע, רבקי עמר ויפעת פישר – מההוצאה לאור של מכללת שאנן. תודה על המקצועיות הרבה ועל השותפות המלאה בהוצאת כתב העת והצלחתו.

לכותבי המאמרים והמדורים שדאגו לשתף ולהעשיר את הידע המתמטי והידע הפדגוגי של קהילת אנשי החינוך המתמטי, לחברי המערכת ולחברי הקהילייה העוסקים בהוראה ובמחקר בחינוך מתמטי שנרתמו למשימת השיפוט, העירו ותרמו מזמנם והחזירו חוות דעת רציניות שעזרו במיון המאמרים המופיעים בגיליון ובהשבחתם – תודה גדולה לכולכם.

תודה אישית וחמה לפרופ' דוד בן-חיים ששמח תמיד לתרום מזמנו ומניסיונו העשיר לקידום כתב העת וייעולו.

אנו מקווים שתיהנו מהקריאה.

יניב ביטון